

Böyük zəfərin şirin meyvəsi

Qardaş Türkiyədə Cümhuriyyət bayramı qeyd olunur

Bu gün Türkiyə sevinc içindədir. Bu, hər zaman can Azərbaycanla bir yerdə olan qardaş ölkənin Cümhuriyyət bayramının sevincidir. 1923-cü il oktyabrın 29-da Türkiyə Böyük Millət Məclisinin (TBMM) qərarı ilə Osmanlı dövləti ləğv olunub və Türkiyə Cümhuriyyəti elan edilib. Cümhuriyyətin elan olunması ilə Türkiyənin dövlətçilik tarixində yeni bir mərhələnin əsası qoyulub. Artıq 102 ildir ki, qardaş ölkə cümhuriyyət yolu ilə inamla irəliləyir və uğurlar qazanır. Müasir Türkiyə dövlətinin banisi Mustafa Kamal Atatürk cümhuriyyət gününü ən böyük bayram kimi dəyərləndirib. Prezident Rəcəb Tayyib Ərdoğan isə Türkiyə Cümhuriyyətini bütün imkan-sızlıqlara baxmayaraq , böyük bir zəfərin meyvəsi kimi səciyyələndirib.

Mustafa Kamal Atatürkün xilaskarlıq missiyası

Hazırda milli maraqlarını qətiyyətli qorumaq iqtidarında olan Türkiyə dövləti qardaş ölkə vətəndaşlarının sonsuz qürur mənbəyidir. Güclü Türkiyə, eyni zamanda, bütün Türk dünyasının inam və güvənc yeridir. Lakin müasir Türkiyə dövlətinin qurulması, Cümhuriyyətin elan olunması son dərəcə ağır geosiyasi şəraitdə baş verib. Əslində, vəziyyət o dərəcədə kritik idi ki, Türkiyənin dünyanın siyasi xəritəsindən silinməsi perspektivi tam real idi.

Belə ağır şəraitdə Mustafa Kamal paşa Osmanlı ordusundakı vətənpərvər zabitlərlə birlikdə Türkiyənin qurtuluşu uğrunda savaşa başladı. 1919-cu il mayın 19-da Qara dəniz sahilindəki Samsun şəhərindən başlanan mücadilə üç il davam etdi. 1919-cu ilin dekabrında Ankaraya gələn Mustafa Kamal bu şəhəri Türkiyə dövlətçiliyi uğrunda mübarizənin mərkəzi elan etdi. Çünki İstanbuldakı iqtidar (Sultan Mehmed Vəhidəddin hökuməti) ölkəyə nəzarəti itirmişdi.

Mustafa Kamal 1920-ci il aprelin 23-də Ankarada xalqın iradəsinə təmsil edən Türkiyə Böyük Millət Məclisinin çağırılmasına nail oldu. 1920-ci ilin avqustunda İstanbuldakı hökumət I Dünya müharibəsinin qalibləri (ABŞ, Britaniya, Fransa) tərəfindən təslimçili sülhə - Sevr anlaşmasını imzalamasına məcbur edildi. Sazişə görə, Osmanlı 1914-cü ilə qədər olan ərazilərinin dörd-düçünü itirir, ordu və donanması müttəfiq ölkələr tərəfindən bölüşdürülürdü.

Bu, əsl təslimçilik aktu idi və xalqda ciddi müqavimətlə qarşılandı. Mustafa Kamal türk xalqının heç vaxt bu təslimçilik aktına razı olmayacağını bildirdi. Mustafa Kamalın başçılıq etdiyi Qurtuluş savaşı daha da genişləndi. 1921-ci ilin yanvarından başlayaraq qələbələr əldə edən türk ordusu həmin ilin avqustunda Sakarya savaşıdan zəfərlə çıxdı. 1922-ci ilin avqustunda Mustafa Kamalın komandanlığı al-

tında həyata keçirilən “Böyük Təarruz” (“Böyük Hücum”) əməliyyatı ilə Türkiyənin yunan ordusunun işğalı altında olan cənub-qərbi azad edildi. 30 avqust Zəfəri ilə yeni dövlətin quruluşunun da təməli qoyuldu. Türkiyə Sevr anlaşmasının ləğv edilməsi üçün Lozannada yeni beynəlxalq konfransın çağırılmasına nail oldu. 1923-cü ilin iyununda Lozanna konfransının yekun qoyuldu. Türkiyə Sevr anlaşmasının ləğv edilməsi üçün Lozannada yeni beynəlxalq konfransın çağırılmasına nail oldu. 1923-cü il oktyabrın 2-də türk ordusu sonuncu işğalçı qoşunları - ingilis hərbi gəmilərini İstanbul ətrafından vurub çıxardı. 1923-cü il oktyabrın 29-da Mustafa Kamal TBMM-də çıxış edərək Türkiyə Cümhuriyyətinin yarandığını elan etdi. Parlament Mustafa Kamalı ölkənin ilk prezidenti seçdi, ilk hökumətin qurulması isə ordu komandanlarından İsmət İnönüyə tapşırıldı. 1924-cü ilin aprelinde Cümhuriyyətin ilk Konstitusiyası - Anayasa qəbul olundu.

Xarici müdaxilə dəf ediləndə, Cümhuriyyətin ilk illərində ölkə daxilində həmrəylik yox idi. Xüsusilə də müxtəlif dini cərəyanlar dünyəvi respublika quruluşuna qarşı çıxırdılar və vətəndaş itaətsizliyinə cəhdlər göstərirdilər. Eyni zamanda, milli zəmində qiyamlar və separatçılıq baş qaldırırdı. Lakin Mustafa Kamalın öndərliyi ilə cümhuriyyət üçün yaranan bütün təhdidlər dəf edildi, ölkənin bütövlüyü qorundu. 1932-ci ildə TBMM-nin qərarı ilə Mustafa Kamala Atatürk adı verildi. Ümumilikdə, dörd dəfə (1923, 1927, 1931, 1935) prezident seçilmiş Atatürk 1938-ci il noyabrın 10-da vəfat edib.

keçid edib. Sonradan Rəcəb Tayyib Ərdoğan 2018-ci il və 2023-cü il prezident seçkilərinin də qalibi olub.

Türkiyə cəmiyyəti siyasi aktivliyinin kifayət qədər yüksək olması ilə fərqlənir. Bu ölkədə inam qazanmayan, uğurlara imza atmayan siyasətçilərin seçilərinin səsinə alınması sadəcə mümkün deyil. R.T.Ərdoğanın dəliləti son prezident seçkilərinin qalibi olması da xalqın ona olan böyük etimadının göstəricisidir. Ərdoğan sözü və

R.T.Ərdoğanın liderliyi ilə böyük uğurlar qazanan Türkiyə

əməli üst-üstə düşən qətiyyətli liderdir, xalqının, ölkəsinin milli maraqlarını qətiyyətli qoruyur. Xalqın Ona inamının əsasında da məhz bu əməl dayanır. Xalq taleyini etibar etdiyi Prezidentinə inanır və dövlət başçısı da bu etimadı yüksək səviyədə doğruldu.

Qardaş Türkiyə son 20 ildə Rəcəb Tayyib Ərdoğanın rəhbərliyi ilə çox ciddi uğur hekayələri yazıb. Cəmiyyətdəki möhkəm daxili sabitlik, xalq-iqtidar həmrəyliyi Türkiyənin böyük nailiyyətidir. Cəmiyyətin iqtidara olan sarsılmaz inamı Türkiyə Cümhuriyyətini 2016-cı il iyulun 15-də baş verən dövlət çev-

ki, artan hərbi gücü sayəsində Yaxın Şərqdə geosiyasi proseslərin tənzimlənməsində ən güvənli dövlət kimi qəbul olunur. Suriyada yeni dövlət quruculuğunun məhz Türkiyənin arzuladığı ssenari əsasında getməsi, keçid hökumətinin Ankaraya intensiv məsləhətləşmələr aparması bunun əyani təsdiqidir. Bir neşə gün bundan əvvəl Misirin Şərm əş-Şeyx şəhərində keçirilən Yaxın Şərq Sülh Sammiti çərçivəsində Qozza ilə bağlı atəşkəs və sülh sazişi imzalandı. Türkiyə lap əvvəldən Qozzada yaşanan insanlıq faciəsinə biganə qalmayıb və daim regionda qalıcı sülhü təmin etməkdən

qorudu. Ölkə daxilindəki satqın qüvvələrlə birləşən imperialist güc mərkəzlərinin qurduqları dövlət terroru planları növbəti dəfə iflasa uğradı. Milyonlarla insan dövləti xilas etmək, Prezident R.T.Ərdoğanla həmrəylik nümayiş etdirmək üçün ayağa qalxdı. Bu böyük gücün qarşısında xain qüvvələr dayana bilmədilər və məğlubiyyətə uğradılar.

Prezident Rəcəb Tayyib Ərdoğanın liderliyi ilə Türkiyənin bir sıra Avropa dövlətləri ilə müqayisədə daha demokratik cəmiyyət quruculuğuna nail olması qardaş ölkənin digər böyük uğurudur. Bunu 2023-cü ilin mayında baş tutan son prezident seçkiləri əyani şəkildə bir daha təsdiqlədi. İki turda sonuclar seçkilərlə Türkiyə dünyaya sözün əsl mənasında demokratiya dərsi keçdi.

Qürurverici haldır ki, bu gün Türkiyənin adı dünyanın ən nüfuzlu dövlətləri sırasında çəkilir. Son illərdə qardaş ölkə Prezident R.T.Ərdoğanın nüfuzu və onun rəhbərliyi ilə həyata keçirilən fəal diplomatiya, ədalətli yanaşmaları və əlbəttə

ötrü dünyanın həmrəyliyə çağırır. Təsədüfi deyildir ki, Yaxın Şərq Sülh Sammitində Türkiyənin Qozza məsələsinə prinsipial yanaşması, burada humanitar böhranın aradan qaldırılmasına verdiyi davamlı dəstək xüsusi vurğulanı. Son olaraq Rəcəb Tayyib Ərdoğan Şərm əş-Şeyxdə atəşkəs və sülh sazişini imzalayan liderlər sırasında yer aldı ki, bunun özü də Türkiyəyə və onun liderinə Yaxın Şərq dövlətlərinin, bütün dünyanın böyük etimad bəslədiyinin daha bir təsdiqidir.

Təbii ki, aparılan iqtisadi islahatlar Cümhuriyyətin gücünü heç vaxt olmadığı qədər artırır. Son 20 ildə Türkiyə onlarla böyük ölkədə xili, regional və beynəlxalq layihəni gerçəkləşdirib, 150 illik Mərmərə Layihəsi xəyalını həyata keçirib. Türkiyənin son illərdə imza atdığı bir sıra texnoloji yeniliklər bu ölkənin dinamik inkişafı barədə konkret təsəvvür yaradır. 2023-cü il aprelin 4-də qardaş ölkə iqtisadiyyatı üçün əlamətdar hadisə yaşanıb - Türkiyənin ilk yerli elektromobili “Togg” Prezident İlham Əliyevə təqdim olunub. Xatırladaq ki,

“Togg”un kütləvi istehsal zavodunun rəsmi açılış mərasimi 2022-ci il oktyabrın 29-da keçirilib. Zavod Bursa vilayətinin Gemlik rayonunda inşa olunub. 2020-ci ildə təməli qoyulan zavodun inşası iki ilə tamamlanıb. Zavodun açılışı ilə yerli avtomobilin kütləvi istehsalı prosesi

Artan hərbi qüdrət Cümhuriyyətin təhlükəsizliyinə güclü təminatlar yaradır

Bu gün dünyada ədalətin unudulduğu, beynəlxalq hüququn işləmədiyi, güc amilinin önə çıxdığı hər kəsə böllüdür. Belə bir şəraitdə hər bir dövlət öz suverenliyinin, toxunulmazlığının təmin edilməsi qayğısına özü qalmalıdır.

Qardaş Türkiyənin artan hərbi

qüdrəti də

Cümhuriyyətin təhlükəsizliyinə güclü təminatlar yaradır. Qürurverici haldır ki, hazırda Türkiyə Şimali Atlantika Aliyasında (NATO) ikinci ən böyük hərbi gücə malik dövlət səviyyəsinə yüksəlib. Təkcə son illərdə qardaş ölkə bir neçə yüksək texniki parametrlərə malik yeni nəsl hərbi təniz qüvvəsinə 10 helikopter və ya 11 PUA yerləşdirilə, anqarda isə 19 helikopter və ya 30 PUA daşıma birlər. Gəmi 1223 şəxsi heyəti qəbul etmək imkanına malikdir. “Biz quruda və dəniz nəqliyyatında təkə özümüzün deyil, həm də dost və müttəfiq ölkələrin ehtiyaclarını ödəyən bir ölkəyə çevrilmişik. Biz öz döyüş gəmilərini dizayn edə, tikə və onlara qulluq edə bilən 10 ölkə arasındayıq. Hazırda İHA, SİHA və THHA istehsalında dünyanın ilk üç ölkəsi arasındayıq”, - deyər Türkiyə lideri bildirib.

Türkiyənin müdafiə sənayesinin sürətlə inkişaf etməsi Cümhuriyyətin güvənliyini artırmaqla yanaşı, bütün Türk dünyasında qürur və iftixar hissi oyadır. Çox doğru olaraq Türkiyənin inkişafı Türk birliliyinin güclənməsi anlamında qəbul olunur. Ələmətdar haldır ki, qardaş ölkələr olan Azərbaycan və Türkiyə digər istiqamətlərdə olduğu kimi hərbi sahədə də əməkdaşlığı genişləndirirlər. Tarixi Şuşa Bəyannaməsi ilə bu sahədə əməkdaşlığın hüquqi əsasları təmin edilib. Eyni zamanda, postmüharibə dövründə Azərbaycanın Silahlı Qüvvələrinin strukturunda Türkiyə modelinə uyğun komando birlikləri yaradılıb və onların sayı getdikcə artır.

Bu gün bütün Türkdillli dövlətlər Türkiyəyə bir mayak kimi baxırlar və onun bayram sevincinə şərik çıxırlar. Türkiyənin Cümhuriyyət bayramı Azərbaycan və digər Türkdillli ölkələrin də bayramıdır!

başlanıb. Tədbirdə iştirak edən Türkiyə Prezidenti Rəcəb Tayyib Ərdoğan “Togg” elektromobilini sınaqdan keçirib. Rəcəb Tayyib Ərdoğan bildirib ki, il ərzində 175 min avtomobil istehsal olunacaq, 2030-cu ilə qədər istehsal 1 milyonu ötecek.

Dünyada bu miqyasda gəmiləri olan cəmi 12 ölkə var. “TCG Anadolu”nun uzunluğu 231 metr, eni isə 32 metrdir. Maksimum yükləyişmə qabiliyyəti 27 min 436 ton olan gəmi 13 tank, 27 zirehli amfibiya hücum maşını, 6 zirehli personal daşıyıcısı, 33 müxtəlif texnika və 15 qoşqu olmaqla ümumilikdə 94 nəqliyyat vasitəsini göyərtəsində daşıya bilər. Gəminin uçuş göyərtəsinə 10 helikopter və ya 11 PUA yerləşdirilə, anqarda isə 19 helikopter və ya 30 PUA daşıma birlər. Gəmi 1223 şəxsi heyəti qəbul etmək imkanına malikdir. “Biz quruda və dəniz nəqliyyatında təkə özümüzün deyil, həm də dost və müttəfiq ölkələrin ehtiyaclarını ödəyən bir ölkəyə çevrilmişik. Biz öz döyüş gəmilərini dizayn edə, tikə və onlara qulluq edə bilən 10 ölkə arasındayıq. Hazırda İHA, SİHA və THHA istehsalında dünyanın ilk üç ölkəsi arasındayıq”, - deyər Türkiyə lideri bildirib.

Türkiyənin müdafiə sənayesinin sürətlə inkişaf etməsi Cümhuriyyətin güvənliyini artırmaqla yanaşı, bütün Türk dünyasında qürur və iftixar hissi oyadır. Çox doğru olaraq Türkiyənin inkişafı Türk birliliyinin güclənməsi anlamında qəbul olunur. Ələmətdar haldır ki, qardaş ölkələr olan Azərbaycan və Türkiyə digər istiqamətlərdə olduğu kimi hərbi sahədə də əməkdaşlığı genişləndirirlər. Tarixi Şuşa Bəyannaməsi ilə bu sahədə əməkdaşlığın hüquqi əsasları təmin edilib. Eyni zamanda, postmüharibə dövründə Azərbaycanın Silahlı Qüvvələrinin strukturunda Türkiyə modelinə uyğun komando birlikləri yaradılıb və onların sayı getdikcə artır.

Bu gün bütün Türkdillli dövlətlər Türkiyəyə bir mayak kimi baxırlar və onun bayram sevincinə şərik çıxırlar. Türkiyənin Cümhuriyyət bayramı Azərbaycan və digər Türkdillli ölkələrin də bayramıdır!

Mübariz ABDULLAYEV